

KANSAINVALISTYVÄ SUOMI - KENEN EHDOLLILLA ?

- Näkökulmapuheenvuoro

1.

Suomi ei ole eristetty ,yksinäinen saareke suuressa maailmassa. Suomi on enemmän riippuvainen ulkomaailmasta kuin se vastaavasti Suomesta .Suomen suhteellisen lyhyeseen historiaan mahtuu kolme sotaa, joista ensimmäinen oli luonteeltaan kansalaissotaa . Kaikki kolme sotaa ovat monella tavoin "merkinneet" Suomeen kansakuntana. Suomi on kansakuntana hankkinut itselleen varsin nopeasti paikan maailman 12 rikkaimman maan joukossa. Tämä asettaa Suomelle haasteita sekä kotona että ulkona .Nykyään ei voida pitää utopistisina vaatimuksina sitä, että kaikilla suomalaisilla tulee olla oikeus kotiin, asuntoon , turvalliseen toimeentuloon kaikissa mahdollisissa elämäntilanteissa ja oikeudenmukaiseen kohteluun työelämässä . Enää ei myöskään voida yhtä kevyein perustein katsoa, että Suomelta ei voida edellyttää suurempaa osallistumista kansainväliseen humanistiseen ihmisten puolesta tehtävään työhön sen eri muodoissa .

2.

Suomen kansainvälistymisestä on alettu puhua ja kirjoittaa aktiivisesti viime vuosina. Silti Suomella on ollut nykyistä ulkomaankaupan tasoa moninkertaisesti pienemmällä volyymillakin yhteydet naapurimaiden puolella oleviin tavallaan laajentuneisiin kotimarkkinoihin. Suomen kauppa vanhan Pietarin talousalueen kanssa ja tervakauppa Ruotsin tapulikaupunkien kanssa vain pari esimerkkiä mainitakseni .

Tänä päivänä saamme lukea usein suomalaisten yritysten suorittamista investoinneista ja yritysostoista ulkomailla . Kehitysvaihe on varsin luonnollinen ja siinä hyväksyttävä osaprosessi Suomen uudessa kansainvälistymisvaiheessa . Suomi varmistaa näillä toimenpiteillään osuuksiaan ja pysymistään eri aloilla maailmanmarkkinoilla . Ulkomaille suuntautuvien investointien lisäksi suomalaiset ja samoilla aloilla vaikuttavat pohjoismaiset kilpailevat yritykset näkevät työnjaon olevan yhä välttämättömyydenä.

Suomessa ei ole pitkään aikaan enää eletty sen eri sisäisten alueiden välisessä vaihdantataloudessa. Kuten yksikään Suomen maakunta ei voi elää pelkästään omilla ehdoilla, koska se on osa kansakuntaa, ei Suomikaan voi elää omilla ehdoillaan kansakuntien ja niiden ihmisten muodostamassa maailmassa.

Suomi kansainvälistyy tällä hetkellä näkyvästi ulospäin. Lähtökohta ei ole kuitenkaan historiallisesti kestävä, sillä prosessi edellyttää vastavuoroisuutta ja avautumista useilta alueilta, joita on pidetty kansallisena yksityisalueena samalla tavalla kuin jonkin maa-alueen tai rantatontin omistaja on halunnut näkyvästi kieltotauluilla ja ilmoituskilvillä käviöiden varalta ilmoittaa. Suomalaiset ovat liian automaattisesti katsoneet, että meidän pitää saada rajoituksitta tai vaille vastavuoroisuusperiaatetta mennä kaikkialle. Pääomamarkkinoiden vapautuminen johtaa siihen, että Suomeen tulee yhä useampia ulkomaalaisessa osaomistuksessa tai kokonaisomistuksessa olevia yrityksiä. Näiden mukana tänne tulee lyhyeksi ajaksi ja myös pysyvästi ulkomaalaisia.

Suomalaiset ovat menneet suureen maailmaan. Monet suomalaiset ovat avioituneet ulkomaalaisen kanssa. Pääosa Suomessa olevista 17 000 ulkomaan kansalaisesta koostuu tästä ryhmästä ja edelleen suuri osa ulkomaan kansalaisuuden ennen Suomeen muuttoa ottaneista suomalaisista. Suomessa oli väestömääräänsä verrattuna enemmän ulkomaalaisia vuosisadan kolmen ensimmäisen vuosikymmenen aikana kuin tänään. Viinuri oli koko Pohjolan kansainvälisin kaupunki, jossa oli neljä toimivaa kieltä ja kieliryhmää. Monet tänäänkin vaikuttavat taiteilijat ovat tänne aikaisemmin tulneiden emigranttiperheiden lapsia.

3.

Työvoiman suhteen Suomella on kaikki edellytykset pysyä pitkälle omavaraisena. Työvoimantarjonta ja tuotanto on mahdollista mitoittaa ja yhteensovittaa paljon nykyistä paremmin. Työelämässä tulee kuitenkin esiintymään erityisryhmien kohdalla tarpeita, joita ei voida pelkästään kotimaisen koulutuksen ja työvoiman avulla hoitaa. Suomi tulee tietenkin yhä enemmän kouluttamaan erikoisryhmiä ulkomailla ja vastaavasti tarjoamaan koulutuspaikkoja eri vaihto-ohjelmien puitteissa muille maille. Tässäkään asiassa me emme pelkästään voi mennä ulos, ellei kukaan vastavuoroisesti saa tulla meille.

Suomen työttömyysaste on ollut pitkään niin korkea, että ulkomaalaisille työlupia ei ilman painavia perusteita myönnetä. Suomi on ollut koko historiansa ajan maastamuuttomaa. Maahanmuuttomaa siitä tuli 70-luvulla lähinnä ruotsinsuomalaisten paluumuuton johdosta. Suomeen ei ole esiintynyt sen syrjäisestä asemasta ja vaikeasta kielestä johtuen suurempaa tulopainetta. Tämä ei kuitenkaan saisi merkitä sitä, että Suomen ei tulisi tehdä mitään. Suomen tulisi esimerkiksi uudistaa omaa lainsäädäntöään siten, että se ei kohtelisi ulkosuomalaisia, jotka eivät ole Suomen kansalaisia ulkomaalaisina. Suomessa valtion virkaan voi hakea ainoastaan Suomen kansalainen. Tämä koskee lähes kaikkia kunnallisia virkoja. Työvoimaministeriö on esittänyt hallitukselle, että näitä määräyksiä tulisi muuttaa siten, että ulkosuomalaiset ja Pohjoismaiden kansalaiset voisivat hakea julkisiin virkoihin ja toimiin Suomessa. Muissa Pohjoismaissa Islantia lukuunottamatta kansalaisuusesteiden määrä on minimaalisen pieni Suomeen verrattuna.

4.

Suomen tulisi ottaa vastaan enemmän pakolaisia kuin mitä se tekee. Mikäli Suomi taas katsoo, että se pyrkii vaikuttamaan pakolaisten asemaan ennakoivasti jo lähtömaiden suunnalla, sen tulee muuttaa nykyistä linjaansa, jonka mukaan se ei sotkeudu minkään valtion sisäisiin asioihin. Pakolaisryhmistä tulisi priorisoida poliittisia pakolaisia, jotka näkemystensä johdosta joutuvat vangituiksi ja kidutetuiksi. Keskittämällä tähän ryhmään, kukaan ei voi puhua taloudellisista pakolaisista. Suomella olisi myös tänne jo aikaisemmin otettujen chileläisten pakolaisten jäljiltä valmiudet espanjankielisten palvelusten kehittämiseen. Suomi voi nyt välttyä siltä virheeltä minkä Ruotsi teki ottaessaan vastaan eri humanitäärisin perustein ihmisiä kymmenien kieliryhmien alueilta. Meillä voitaisiin keskittyä kahteen-kolmeen kieliryhmään. Priorisoitavan ryhmän tulisi koostua A-pakolaisista, jotka täyttävät kansainväliset pakolaisnormit. Kotimaan olosuhteiden johdosta vainoa pakoone lähteneet ihmiset palaavat myös olojen kotimaassa demokraatisoituuksessa niihin takaisin, koska syy pakolaisuuteen on samalla päättynyt. Kannattaa muistaa sellaiset suomalaiset paanpakolaiset kuten J.W. Snellman, Nordenskiöld, Oskari Tokoi, Otto-Ville Kuusinen, Edward Gylling. Vastaavasti marsalkka Mannerheimiä voidaan

pitää vastakkaisista syistä tänne tulleen pakolaisena. Suojeluskuntien käytössä ja palveluksessa oli niiden alkuaikoina huomattava määrä saksalaisia upseereita, joista monet jäivätkin pysyvästi Suomeen.

5.

Emme voi edellyttää, että muut kansat opiskelisivat ja puhuisivat Suomen kieltä, mutta me voimme edellyttää, että kansalliset kulttuurin ja taiteen tukimuodot ovat niiden jatkumiseksi riittäviä. Tulee myös edellyttää, että kansallisia taiteen ja kulttuurin kotimarkkinoita voidaan useammin laajentaa koko Pohjola käsittäväksi. Tällöin päästään suurempiin asiakas- ja kuluttajamääriin, jotka mahdollistavat uuden ja jatkuvan kulttuurituotannon harjoittamisen dynastioiden ja vastaavien kustannuksella. Pohjolan lisäksi Neuvostoliitto ja monet muutkin maat ovat tärkeitä yhteistyömaita. Yhteistyö ei voi merkitä sitä, että vain meiltä mennään ja viedään. Kulttuuripuolella kansainvälistymisen haasteet on mielestäni nähty ajoissa.

6.

Kasvaminen kansainvälisyyteen ja maailman kansalaiseksi ei merkitse sitä, että tämä tapahtuisi suomalaisuuden kustannuksella. Asennekasvatusta tehdään monilla alueilla. Ovatko toimenpiteet riittäviä, nähdään valitettavasti vasta meidän muodostaman sukupolven jälkeen. Kasvaminen kansainvälisyyteen on samalla vastuun ottamista perinteisen lähipiirimme ulkopuolella olevista kanssaihmisistä ja samaistumista heidän iloihinsa ja suruihinsa. Solidaarisempi maailma, jossa kaikilla on joka päiväinen leipänsä, kattava sosiaaliturva, elintaso ja vaikutusmahdollisuudet, ei ole utopia vaan mahdollisuus.